

N:o 20.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen, med förslag till lag angående tiden för allmänna författningars trädande i kraft; gifven Stockholms slott den 15 december 1893.

Under åberopande af bifogade i statsrådet och högsta domstolen förda protokoll vill Kongl. Maj:t härmed, jemlikt § 87 regeringsformen, föreslå Riksdagen att antaga följande förslag till

L a g

angående tiden för allmänna författningars trädande i kraft.

Med upphäfvande af cirkuläret den 2 april 1833, innehållande föreskrifter i afseende å tiden, hvarifrån utfärdade författningar skola anses lända till efterrättelse m. m., förordnas härigenom som följer:

I Svensk Författningssamling införd lag eller annan allmän författning, i hvilken icke blifvit utsatt viss tid, hvarifrån den kommer att gälla, eller af hvars lydelse icke framgår, att den genast efter utfärdandet ländes till efterrättelse, skall träda i kraft fyra veckor efter den dag, då lagen eller författningen, enligt derå meddelad uppgift, från trycket utkommit.

Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

OSCAR.

Aug. Östergren.

Transsumt af protokollet öfver justitiedepartementsärenden, hål-
let inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stock-
holms slott torsdagen den 12 januari 1893,

i närvaro af:

Hans excellens herr statsministern **BOSTRÖM**,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve **LEWENHAUPT**,
Statsråden: friherre **VON ESSEN**,
friherre **ÅKERHIELM**,
ÖSTERGREN,
GROLL,
WIKBLAD,
GILLJAM,
CHRISTERSON.

Departementschefen statsrådet **Östergren** anmälde i underdånighet:

att — sedan komitén för utarbetande af förslag till ändringar i kyrkolagen m. m. den 28 maj nästlidet år aflåtit underdånig skrifvelse, hvarmed öfverlemnats i tryckt exemplar ett af komitén författadt betänkande, innehållande förslag till:

13:o lag angående tiden för allmänna författningars trädande i kraft,

äfvensom motiv till dessa förslag jemte dervid fogade reservationer, samt underdåniga utlåtanden inforrats dels öfver samtliga för-

slagen från domkapitlen, Stockholms stads konsistorium och hofkonsistorium, dels ock öfver de under 12:o)—15:o) upptagna förslagen från Kongl. Maj:ts samtliga befallningshafvande — de sålunda infortrade utlåtandena numera inkommit; och hemställde föredragande departementschefen tillika i underdånighet, att Kongl. Maj:t måtte förordna, att öfver komiténs förberörda under — — 13:o) — — upptagna förslag högsta domstolens utlåtande skulle, för det ändamål 87 § regeringsformen omförmäler, genom nôte ur protokollet inhentas.

Till hvad departementschefen sålunda hemställt täcktes, uppå tillstyrkan af statsrådets öfrige ledamöter, Hans Maj:t Konungen lemna nådigt bifall.

Ex protocollo

Aug. von Hartmansdorff.

*Utdrag af protokollet öfver lagärenden, hållet uti Kongl.
Maj:ts högsta domstol måndagen den 20 mars 1893.*

Andra rummet.

Närvarande:

Justitieråden: ÅBERGSSON,
HERSLOW,
NORBERG,
HAMMARSKJÖLD,
CARLSON,
AFZELIUS,
LINDBÄCK,

Sedan, jemlikt högsta domstolens beslut den 30 sistlidne januari, nedan nämnda, till högsta domstolen för afgifvande af utlåtande öfverlemnade, af särskild komité utarbetade lagförslag mellan högsta domstolens ledamöter cirkulerat, så företogs nu till slutlig behandling.

Förslag

till lag angående tiden för allmänna författningars trädande i kraft

Högsta domstolen lemnade förslaget utan anmärkning.

Ex protocollo

Carl Boheman.

Transsumt af protokollet öfver justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott fredagen den 15 september 1893.

i närvaro af:

Hans excellens herr statsministern **BOSTRÖM**,
 Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena greve **LEWENHAUPT**,
 Statsråden: friherre **VON ESSEN**,
 friherre **ÅKERHIELM**,
 ÖSTERGREN,
GROLL,
WIKBLAD,
GILLJAM,
 friherre **RAPPE**,
 CHRISTERSON,
 Justitieråden: **HERNMARCK**,
AFZELIUS.

Efter gemensam beredning med cheferna för civil- och ecklesiastikdepartementen anmälde chefen för justitiedepartementet statsrådet Östergren i underdånighet:

att, sedan komiterade för utarbetande af förslag till ändringar i kyrkolagen m. m. den 28 maj 1892 öfverlemnadt ett af komiterade författadt betänkande, innehållande, bland annat, förslag till 1:o lag angående kungörelsens uppläsande i kyrka, 2:o lag angående tiden för allmänna författningars trädande i kraft, 3:o kungörelse om ändrad lydelse af §§ 7, 8 och 11 i kungörelsen den 3 december

1875 angående utgifvandet af Svensk Författningssamling, 4:o lag angående offentliggörande af allmänna författningar och kungörelser samt enskilda tillkännagifvanden och 5:o lag angående ändrad lydelse af §§ 16, 23, 59 och 65 i förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862, samt Kongl. Maj:t, efter det infordrade underdåniga utlåtanden inkommit dels öfver samtliga förslagen från domkapitlen i riket, Stockholms stads konsistorium och hofkonsistorium äfvensom Kongl. Maj:ts befallningshafvande i länen och dels öfver de under 1:o—4:o omförmälda förslagen från öfverståthållarembetet, genom remiss den 12 januari innevarande år anbefalt högsta domstolen att öfver de under 1:o, 2:o och 4:o här ofvan omförmälda förslag afgifva utlåtande, detta utlåtande numera afgifvits.

Efter att hafva redogjort ej mindre för förslagen än äfven för berörda utlåtanden yttrade departementschefen:

»Att nu gällande bestämmelser, enligt hvilka jemväl världsliga kungörelser skola uppläsa i kyrka, hvarken ur det borgerliga samhällets eller ur kyrkans synpunkt kunna anses fullt tillfredsställande, läser icke kunna med fog bestridas. Ett önskningsmål har ock länge varit att få desamma utbytta mot andra, som bättre lämpade sig för nutida förhållanden. Att vid företagandet af en sådan lagändring fullständigt bryta med det rådande förfaringssättet och från uppläsande i kyrka i regeln afskilja alla kungörelser, som icke beröra kyrkans eller den kyrkliga kommunens angelägenheter, torde dock, såsom ock af komiterade framhållits, icke böra ifrågakomma, med mindre för dessa kungörelsers publicerande anvisas en annan form, som åtminstone icke är mindre nöjaktig än den hittills brukade.

Komiterade hafva trots sig finna en sådan form i kungörelsernas fästade å anslagstafla och i vissa kungörelsers och handlingars uppläsande dels genom kommunalnämndens försorg i sockenstuga eller annat lämpligt rum i närheten af sockenkyrkan och dels å kommunal- eller kyrkostämma eller vid stadsfullmäktiges sammanträde, allt i enlighet med de närmare bestämmelser komiterade sammanfattat i förslaget till lag angående offentliggörande af allmänna författningar och kungörelser samt enskilda tillkännagifvanden.

Mot den af komiterade föreslagna anordning hafva emellertid, bland annat, anmärkts: att den ifrågaställda anslagstaflan skulle blifva af föga värde i anseende till svårigheten för menigheten att bland

den mängd anslag, som å taflan komme att anbringas, göra sig underrättad om innehållet af det eller de anslag, hvarom den behöfde erhålla kännedom; att en förflyttning af uppläsandet från kyrkan till kommunalrummet ur praktisk synpunkt vore en bestämd försämring af nuvarande förhållanden; samt att bestyret med kungörelsernas anslående och uppläsande icke utan äfventyr kunde öfverlemnas åt någon, som för åsidosättande af sina åligganden i sådant hänseende icke vore enligt lag underkastad ansvar.

Då rigtigheten af de sålunda gjorda anmärkningarna svårigen låter sig förneka samt ej heller kan lemnas utan beaktande, att det nuvarande kungörelsesättet sedan århundraden tillbaka varit rådande här i landet och nära sammanvuxit med vårt folks vanor och åskådningssätt, anser jag mig icke kunna inför Eders Köngl. Maj:t förorda godkännande af de grunder, hvarpå komiterades *förslag till lag angående kungörelser uppläsande i kyrka* och till *lag angående offentliggörande af allmänna författningar* m. m. jemte med dessa omedelbart sammanhängande författningsförslag hvilat. För min del biträder jag deremot deras mening, som hålla före, att man, med bibehållande af det nuvarande kungörelsesättet, bör genom begränsning af det omfång, hvori verldsliga kungörelser skola uppläsas i kyrka, i görligaste måtto förminska de med samma kungörelsesätt förbundna olägenheter; och vågar jag antaga, att detta låter sig göra i den utsträckning, att åtminstone de väsentligaste anledningarna till klagan varda undanröjda.

I händelse komiterades förslag till lag angående tiden för allmänna författningars trädande i kraft — hvilket förslag af högsta domstolen lemnats utan anmärkning — varder antaget, bortfaller behofvet att, för bestämmande af sagda tid, uppläsa sådana författningar från predikstolen, och i annat hänseende lärer behof deraf endast undantagsvis komma att föreligga. Det synes därför, som om, under nämnda förutsättning, uppläsande af allmänna författningar i kyrka för framtiden skulle kunna inskränkas till de fall, då föreskrift härom blifvit i sjelfva författningen eller genom särskild nådig kungörelse meddelad, hvaremot författningarnas rubrik och datum borde i hvarje fall till allmänhetens kännedom i kyrkan kungöras. Sedan allmänheten i sådan ordning erhållit kunskap om en författnings tillvaro, torde svårighet ej möta att om dess närmare innehåll erhålla kännedom, helst, enligt gällande föreskrift, alla

allmänna författningar skola för församlingsmedlemmar hållas tillgängliga i församlingens arkiv. Likaledes torde uppläsande af länskungörelserna kunna i väsentlig mån inskränkas; hvarförutom åtskilliga i särskilda lagar och författningar, t. ex. förordningen angående lagfart å fång till fast egendom den 16 juni 1875 17 § och kungörelsen den 9 juli 1852, meddelade föreskrifter om uppläsande i kyrka böra utan olägenhet kunna upphävas.

Beträffande enskilda personers tillkännagifvanden, synes mig böra i allmänhet åt församlingarna sjelfva öfverlemnas att afgöra, huruvida sådana tillkännagifvanden må i kyrka uppläsa; dock att, om vederbörande prest finner sådant tillkännagifvande otjenligt att i kyrkan uppläsa, presten i hvarje händelse bör fortfarande, såsom hittills, ega rätt att vägra uppläsandet.

Såvidt angår allmänna författningars och kungörelsens uppläsande i kyrka kunna de nu af mig i frågställda inskränkningar vidtagas i den ordning §§ 87 mom. 1 och 89 regeringsformen angifva. I fråga åter om förenämnda begränsning af den enskildes rätt att få tillkännagifvanden upplästa i kyrka, så, när denna rätt hufvudsakligen grundar sig på stadganden af kyrkolags natur, lärer vara erforderligt att söka vinna sagda lagändring i den ordning, som i § 87 mom. 2 regeringsformen föreskrifves; och torde i fråga om den blifvande lagens affattning finnas lämpligt att i densamma införa ej mindre hvad för närvarande är gällande om allmänna författningars och kungörelsens samt vissa i lag eller författning särskildt omförmälda enskilda tillkännagifvandens uppläsande i kyrka än äfven föreskrift om den tidpunkt i förhållande till gudstjensten, då kungörelser må uppläsa. I sådant syfte har jag inom departementet låtit upprätta ett så lydande

Förslag

till lag angående kungörelsens uppläsande i kyrka.

Jemte det departementschefen härefter anhöll att framdeles få ej mindre underställa Köngl. Maj:ts nådiga pröfning det af komiterade upprättade förslag till *lag angående tiden för allmänna författningars trädande i kraft* än äfven närmare utveckla det sätt, hvarpå

ofvan angifna inskränkning i allmänna författningars och kungörel-
sers uppläsande i kyrka borde ske, hemställde departementschefen,
att Kongl. Maj:t täcktes jemlikt § 87 mom. 2 regeringsformen i
nåder infordra kyrkomötets yttrande, huruvida kyrkomötet godkän-
ner berörda lagförslag.

Justitierådet Afzelius åberopade hvad han vid förslagens gransk-
ning i högsta domstolen yttrat.

Statsrådets öfrige ledamöter tillstyrkte bifall till departements-
chefens hemställan.

Hvad departementschefen sålunda hemställt
täcktes Hans Maj:t Konungen i nåder bifalla; och
skulle nådig skrifvelse till kyrkomötet aflåtas af
den lydelse bil. A till detta protokoll utvisar.

Ex protocollo

Carl Boheman.

Utdrag af protokollet öfver justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott fredagen den 15 december 1893.

i närvaro af:

Hans excellens herr statsministern **BOSTRÖM**,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve **LEWENHAUPT**,
Statsråden: friherre **VON ESSEN**,
friherre **ÅKERHIELM**,
ÖSTERGREN,
GROLL,
WIKBLAD,
GILLJAM,
friherre **RAPPE**,
CHRISTERSON,
Justitieråden: **AHLGREN**,
WIJKANDER.

Departementschefen statsrådet Östergren anmälde i underdånighet:

Det af komitén för utarbetande af förslag till ändringar i kyrkolagen m. m. framlagda förslaget till lag angående tiden för allmänna författningars trädande i kraft, hvilket förslag vid granskning inom högsta domstolen lemnats utan anmärkning.

Härvid åberopade departementschefen hvad han den 15 sistlidne september, då kyrkomötets yttrande öfver det förut i dag anmälda förslaget till lag angående kungörelsers uppläsande i kyrka

infordrades, till statsrådsprotokollet anfört derom, att genom antagandet af nu förevarande lagförslag behovet af uppläsning i kyrka af alla de författningar, som i förslaget afses, skulle bortfalla, hvarjemte departementschefen hemställde, att Kongl. Maj:t täcktes, jemlikt 87 § regeringsformen, till Riksdagens antagande öfverlemna komiténs förslag, dock med den ändring, att åt ingressen gifves följande lydelse:

»Med upphäfvande af cirkuläret den 2 april 1833, innehållande föreskrifter i afseende å tiden, hvarifrån utfärdade författningar skola anses lända till efterrättelse m. m., förordnas härigenom som följer:»

hvilken ändring departementschefen ansåg nödig, emedan två nådiga cirkulär äro den 2 april 1833 utfärdade.

Med bifall till denna af statsrådets öfriga ledamöter biträdda hemställda täcktes Hans Maj:t Konungen i nåder förordna, att till Riksdagen skulle i ämnet aflåtas nådig proposition af det innehåll, bilagan litt. C vid detta protokoll utvisar.

Ex protocollo

Aug. von Hartmansdorff.